

Розробка стратегій ефективного кризового спілкування з персоналом. Це включає в себе чітке та оперативне повідомлення про стан справ, заходи безпеки та інші важливі питання.

Плани відновлення бізнесу.

Розробка планів відновлення бізнесу та стратегій виходу з кризової ситуації. Це включає оцінку можливих втрат, відновлення виробництва на деокупованих територіях та залучення робочої сили.

Тривалість робочого часу.

Перегляд робочих графіків та годин роботи відповідно до обставин воєнного стану. Внесення змін в режим і формат роботи для забезпечення безпеки працівників.

Мобільність та адаптивність.

Зміцнення мобільності та адаптивності персоналу для ефективної реакції на зміни в умовах воєнного стану.

Отже, приділення достатньої уваги пріоритетним елементами механізму управління ефективністю персоналу в умовах форс-мажору стає важливою вимогою не лише для забезпечення стійкості та ефективності персоналу в умовах воєнного стану, але й збереження людського капіталу з метою відновлення бізнесу.

Література:

1. Новітні технології управління персоналом: навч. посіб. І. М. Сочинська-Сибірцева, О. В. Сторожук, А. О. Доренська. Кропивницький: ЦНТУ, 2023. 278 с. <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/13256>
2. Ринок праці в умовах війни: основні тенденції та напрями стабілізації. Аналітична записка. Центр Разумкова. 2022. 20 с. <https://razumkov.org.ua/images/2022/07/18/2022-analit-zapis-pishulina-2.pdf>
3. Україна в умовах війни. Настрої та економічне становище населення (5-7 вересня 2023). <https://ratinggroup.ua/research/ukraine/>
4. EMA Partners International, executive search & leadership advisory : HR у час війни 2022 URL:<https://www.ema-partners.com/europe/ukraine>

Пелих О.Л., викладач
Відокремлений структурний підрозділ
"Кропивницький інженерний фаховий коледж
Центральноукраїнського національного технічного університету"
м. Кропивницький, Україна

СТРИМУЮЧЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ ДОМІНУЮЧОЇ ФІРМИ НА РИНКУ

Проблеми монополізації господарського життя населення, конкурентна боротьба на ринках товарів та послуг, привертають пильну увагу, як фахівців цієї сфери, так й широкі верстви населення. З появою монополій стало ясно, що вони надають не тільки позитивний, а й негативний вплив на економіку країни.

З початку своєї незалежності Україна прагне зменшити вплив монополій на фінансовий розвиток держави та сформуванню передумови для формування ринкової економіки.

Багато авторів досліджували питання ціноутворення домінуючої (монопольної) фірми. Деякі з них: А. Ігнатюк, А. Гринів, В. Горянчук, В.Грудницький, Г. Гук, Т. Швидка та інші.

Проблематика питання полягає у тому, що український ринок практично захоплений монопольними підприємствами, що вельми негативно впливає на загальне положення економіки. В Україні монополізовані майже всі без винятку сфери, в той час коли в світі

монополізація впливає тільки на виробничу сферу. Проблема ускладнюється тим, що монополізм в Україні характеризується рядом відмінностей, які вважаються результатом тривалого панування адміністративного управління та обумовлені трансформаційними процесами в економіці [4, ст. 24].

Так, існують ринки, на яких діє фірма-лідер (домінуюча фірма), що має можливість впливати на ринкову ціну і велика кількість конкурентних фірм-аутсайдерів. Домінуюча фірма здатна використати стратегічні переваги свого становища порівняно з конкурентами, що проявляється у її високій долі ринку [5].

Цінове лідерство означає, що домінуюча фірма призначає ціну на продукт, що випускається галуззю, а фірми-конкуренти або наслідують цю ціну, або встановлюють ціну, орієнтуючись на лідера. Ціна домінуючої фірми може бути свого роду «цінковою парасолькою» для фірм-аутсайдерів: навіть, якщо якість їхніх товарів дещо нижча, за рахунок домінуючої фірми, її репутації, фірми-конкуренти можуть знайти ринок збуту для своїх товарів [2].

Найбільш типовим індикатором, при порівнянні монопольної влади з ринком досконалої конкуренції, є взаємозв'язок "граничні витрати - ціна". Чим більше ціна фірми відхиляється від граничних витрат, тим більшою є ринкова влада фірми, і, відповідно, недосконалішим даний ринок.

Показники, що характеризують ринкову владу фірми, називають показниками монопольної влади. До них відносять:

- коефіцієнт Бейна;
- коефіцієнт Лернера;
- індекс Ротшильда;
- коефіцієнт Тобіна;
- коефіцієнт Папандреу [4].

При монополізації ринку виникає ризик контролю ціноутворення лідируючим економічним агентом у підвладному йому сегменті [2].

Законодавство у сфері конкуренції не забороняє займати домінуючий стан або здійснювати значний вплив на ринок. Заборона на зловживання домінуючим становищем набуває чинності тоді, коли домінуюче підприємство використовує свій вплив на ринок на шкоду конкуренції [5].

Прикладом зловживання домінуючим становищем можуть бути дії, які створюють бар'єри для конкурентів.

Однією з найпоширеніших форм хижацької поведінки є стримуюче (хижацьке) ціноутворення, під яким зазвичай розуміються дії підприємства щодо встановлення цін на свої товари на рівні нижче за їх собівартість. У ряді юрисдикційних систем достатньою підставою для кваліфікації поведінки компанії як хижацького є факт її причетності до встановлення цін на низькому рівні у рамках стратегії, спрямованої на ліквідацію конкурентів, незалежно від того, як такі ціни співвідносяться із собівартістю. Чим диверсифікована діяльність підприємства з погляду товарів та ринків, чим більшими фінансовими ресурсами воно володіє, тим ширше його можливості у частині хижацької поведінки [1, ст. 45].

Розглянемо ще момент цінової дискримінації, коли підприємство продає будь-які товари або послуги за різними цінами, незважаючи на їхню однакову собівартість, – рідко є антиконкурентною, однак може мати своєю стратегічною метою неправомірне витіснення конкурентів із ринку. Диференціація цін може кваліфікуватися, як дискримінаційна міра, якщо вона не виправдана економічно. [3]

Однією з умов розвитку ринкової економіки в Україні є формування належного конкурентного середовища. Захист конкурентних відносин є одним з пріоритетних завдань держави.

Вирішення питань в сфері державного антимонопольного регулювання товарних ринків визначає перспективні шляхи демонополізації економіки України, сприяє формуванню конкурентної сфери ринків економіки, від якої у значній мірі залежить матеріальне благополуччя жителів України [6].

Перемога у боротьбі з монополіями призведе до становлення ринкової економіки, яка в свою чергу, до здорової конкуренції, що є однією з передумов забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання в умовах становлення інноваційної парадигми розвитку.

Література:

1. Башнянин Г. І., Щедра О. В. Мікроекономічна теорія. Навч. пос. – Львів: Новий світ, 2019. – 640 с.
2. Грудницький В. Характеристика видів зловживання монополіями (домінуючим) становищем. Право і суспільство. 2018. № 1. С. 100–105. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
3. Гук Г. Зловживання монополіями (домінуючим) положенням в антимонопольному законодавстві європейського співтовариства та України. Молодий вчений. 2017. № 11. С. 856–859.
4. Куц Л.Л. Економіка галузевих ринків. Конспект лекцій. Тернопіль, ТНЕУ, 2020. 98 с.
5. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 № 2210-Документ 2210-III, чинний, поточна редакція — Редакція від 07.05.2022, підстава - 1780-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
6. Щодо напрямів удосконалення конкурентної політики в Україні. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/schodo-napryamiv-udосkonalennya-konkurentnoi-politiki-v-ukraini-analitichna>

Пелих О.Л., викладач,
Кривохижа В.Ф., студентка гр. БЕ 21
Відокремлений структурний підрозділ
"Кропивницький інженерний фаховий коледж
Центральноукраїнського національного технічного університету"
м. Кропивницький, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ІНТЕРАКТИВНОМУ НАВЧАННІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У XXI столітті все більше уваги приділяється питанню впровадження сучасних інформаційних комп'ютерних технологій практично в усі сфери діяльності людини, так сучасний етап розвитку української освіти характеризується широким впровадженням в навчальний процес комп'ютерних технологій. Вони дозволяють вийти на новий рівень навчання, відкривають раніше недоступні можливості, як для викладача, так і для студента. Інформаційні технології знаходять своє застосування в різних предметних областях на всіх вікових рівнях, допомагаючи кращому засвоєнню як окремих тем, так і досліджуваних дисциплін в цілому [2].

Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, (колективне, групове, навчання в співпраці), де учень і учитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання [3]. (рис. 1)